

Bryssel den 25 november 2015
(OR. en)

14437/2/15
REV 2

JEUN 110
EDUC 307
SOC 688
EMPL 447
CULT 84
SAN 394

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat
av den: 23 november 2015
till: Delegationerna

Föreg. dok. nr: 13635/15 JEUN 97 EDUC 286 SOC 634 EMPL 417 CULT 74 SAN 357
Komm. dok. nr: 11825/15 JEUN 68 EDUC 247 SOC 511 EMPL 334 CULT 45 SAN 271
+ ADD 1–7

Ärende: Rådets och kommissionens gemensamma rapport 2015 om
genomförandet av de förnyade ramarna för det europeiska samarbetet på
ungdomsområdet (2010–2018)
– *Antagande (den 23 november 2015)*

För delegationerna bifogas rådets och kommissionens gemensamma rapport 2015 om
genomförandet av de förnyade ramarna för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet
(2010–2018), som antogs av rådet vid dess 3428:e möte den 23 november 2015.

**Rådets och kommissionens gemensamma rapport 2015
om genomförandet av de förnyade ramarna för det europeiska samarbetet
på ungdomsområdet (2010–2018)**

Ungas humankapital och sociala kapital är en av Europas viktigaste tillgångar inför framtiden. EU och medlemsstaterna behöver satsa på den potential som finns hos Europas 90 miljoner unga i form av kompetens, kreativitet och mångfald.

Den ekonomiska krisen har drabbat de unga särskilt hårt. Den har ökat klyftan mellan dem som har goda möjligheter och dem som har mer begränsade möjligheter. Vissa ungdomar hamnar längre och längre bort från både det sociala livet och samhället. Ännu värre är att några av dem riskerar att ta avstånd från samhället, marginaliseras eller till och med bli föremål för våldsinriktad radikalisering.

Därför har kommissionen och medlemsstaterna fortsatt samarbetet 2013–2015 för att stötta ungas anställbarhet, aktiva medborgarskap, sociala delaktighet och deltagande samt integration på arbetsmarknaden. Nu när vi står inför en växande socioekonomisk klyfta måste ungdomspolitiken fortsätta att arbeta på de djupgående sociala problem som många unga ställs inför. Vi måste hitta hållbara lösningar i kampen mot ungdomsarbetslöshet, förbättra den sociala delaktigheten och förebygga radikalisering och våld. Detta kräver ett mer systematiskt samarbete på både EU-nivå och nationell nivå inom olika politikområden som t.ex. sysselsättning, utbildning, likabehandling, socialpolitik, medborgarskap (inklusive unionsmedborgarskapet) och ungdomsfrågor. Vi får inte heller glömma kultur, idrott och hälsa.

Under perioden 2016–2018 bör samarbetsramen inom ungdomsområdet¹ fokusera på att skapa fler möjligheter för unga, särskilt dem som riskerar att hamna i ett utanförskap. Samarbetsramen bör förbättra ungas möjligheter att hitta kvalitativa jobb och delta i det sociala livet. EU-finansiering genom Erasmus+ kommer att komplettera det politiska samarbetet vad gäller arbete inom ungdomsområdet, volontärverksamhet och deltagande i demokratin. Andra verktyg såsom Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga kommer att bidra med finansiering inriktad på att få in unga på arbetsmarknaden och utveckla deras humankapital.

1. Inledning

EU stöder ungas sysselsättning, anställbarhet och delaktighet i samhället, särskilt genom EU-agendan för sysselsättning, tillväxt och investeringar, Europa 2020-strategin och EU-finansieringsprogram som t.ex. Erasmus+, Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga.

EU bidrar dessutom med stöd, samordning och åtgärder som kompletterar medlemsstaternas insatser genom en samarbetsram på ungdomsområdet i enlighet med artiklarna 6 och 165 i EUF-fördraget. I samarbetsramen anges att EU och medlemsstaterna ska

- skapa fler och lika möjligheter för alla ungdomar inom utbildningsområdet och på arbetsmarknaden,
- främja ett aktivt medborgarskap, social delaktighet och solidaritet bland alla ungdomar.

Genom åtgärder som t.ex. insamling av evidens, ömsesidigt lärande och dialoger med unga stöder samarbetsramen åtgärder inom åtta olika områden: utbildning, sysselsättning och företagande, hälsa och välmående, deltagande i samhället, volontärarbete, social delaktighet, unga i världen samt kreativitet och kultur.

¹ Rådets resolution av den 27 november 2009 om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018), EUT C 311, 19.12.2009, s. 1.

I denna rapport utvärderar vi de framsteg som har gjorts på vägen mot samarbetsramens mål och prioriteringar under 2013–2015, baserat på en uppskattning av ungas situation i dag och de politiska åtgärder som har genomförts på EU-nivå och nationell nivå.

2. Dagens unga i EU²

Sedan 2013 har effekterna av den ekonomiska krisen kraftigt påverkat ungas liv. Övergången från barn till vuxen har blivit mer komplex och individualiserad – en tendens som har ökat starkt sedan 2008. Det är en övergång som utmärks av stora förändringar: från utbildning till arbete, från att vara ekonomiskt beroende till att styra över sina egna pengar. Den utmärks även av behovet av att bli självständig, vilket betyder att unga är extra utsatta för ekonomiska, sociala och miljömässiga förändringar. Det bör finnas politiskt stöd som stöder de unga under den här perioden i livet och bidrar till att de når sin fulla potential.

Nedan ges en kort överblick över situationen i dag för unga mellan 15 och 29 år.³

Dagens unga är mer välutbildade än tidigare generationer ...

Utbildningsindikatorerna pekar uppåt. Trots att det fortfarande är stora skillnader mellan EU-länderna, minskar nu andelen ungdomar med enbart grundskoleutbildning.⁴

Andelen elever som fortsätter till högre utbildning ökade från 33,8 % år 2010 till 37,9 % år 2014.⁵ Även om arbetslösheten i EU har stigit för personer med högre utbildning, är den fortfarande mycket lägre än för dem som har den lägsta utbildningsnivån. Det betyder dock inte att högutbildade är skonade från undersysselsättning, och de riskerar även att vara överkvalificerade för lediga arbeten.

² Mer information och källor som stöder analysen finns i arbetsdokumentet SWD(2015)169 om situationen för dagens unga inom EU.

³ Om inget annat anges.

⁴ En av Eurostats indikatorer, andelen ungdomar med enbart grundskoleutbildning, visar på en minskning från 13,9 % år 2010 till 11,1 % år 2014 för åldersgruppen 18–24 år (nivån är fortfarande hög framför allt i Spanien, Italien, Malta, Portugal och Rumänien).

⁵ Eurostat, andelen högskoleutbildade i åldersgruppen 30–34 år.

Många unga har sociala nätverk med både globala och lokala kontakter. Under 2014 var 82 % av dem aktiva i sociala nätverk på nätet. Unga använder sig av nya sätt för att delta i politiken, ofta genom sociala medier, men har en tendens att rösta i mindre utsträckning än de äldre generationerna. Trots detta är många aktiva medlemmar av lokalsamhället – ungefär hälften av alla unga hörde 2014 till åtminstone en organisation, och en av fyra deltog i volontärarbete.⁶ Denna differentierade bild av ungas engagemang utmanar den rådande uppfattningen om begreppet medborgarskap.

... men i krisens spår har det uppstått nya problem

Många unga har svårt att hitta kvalitativa jobb, vilket blir till ett stort hinder på deras väg mot oberoende. Trots att det har skett en minskning i ungdomsarbetslösheten i de flesta medlemsstaterna sedan de rekordhöga siffrorna 2013, är den fortfarande ett allvarligt problem: 8,7 miljoner unga EU-medborgare hittar inget arbete⁷ och andelen som står inför långsiktig arbetslöshet eller ofrivilligt deltidsarbete är fortfarande hög.

Totalt rör det sig om 13,7 miljoner unga som varken arbetar eller studerar.⁸ Nära 27 miljoner riskerar fattigdom eller social utestängning. Andelen fattiga är högre bland unga än för befolkningen totalt, och ofrivilligt deltidsarbete eller tillfälliga anställningar över en lång tid gör dagens unga utsatta för långvarig fattigdom.⁹

Arbetslöshet, fattigdom och utestängning drabbar inte alla unga i lika hög grad. Den som har ett sämre utgångsläge tenderar att drabbas av fler orättvisor. Risken är större att unga med migrantbakgrund, dåliga utbildningsresultat eller hälsoproblem varken arbetar eller studerar.¹⁰ Arbetslösheten bland unga som själva är födda i bosättningslandet men har utlandsfödda föräldrar är nästan 50 % högre än bland övriga unga i EU.¹¹

⁶ Flash Eurobarometer undersökning nr 408, 2014.

⁷ Eurostat, 2014.

⁸ Eurostat, 2014.

⁹ *Rising inequality: youth and poor fall further behind*, OECD, 2014.

¹⁰ Eurofound's rapport *NEETs* (2012) och OECD 2015.

¹¹ *Indicators of immigrant integration - Settling in 2015*, gemensam studie från OECD och Europeiska kommissionen.

Det finns en växande klyfta mellan å ena sidan de ungdomar som studerar, är säkra på att hitta ett arbete och engagerar sig i det sociala, medborgerliga och kulturella livet, och å andra sidan de som saknar hopp om att leva ett tillfredsställande liv och riskerar att hamna i utanförskap eller marginaliseras.

Denna klyfta hotar att underminera den sociala sammanhållningen och en hållbar ekonomisk tillväxt på lång sikt.¹² Europas åldrande befolkning gör det ännu viktigare att snabbt integrera alla unga, samtidigt som vi respekterar deras olikheter.

Unga som hamnar på fel sida om denna klyfta tycker att det är svårt att göra sin röst hörd i politiken. Ju lägre utbildning och ju mindre engagerad man är i sociala aktiviteter, desto större är risken att man inte röstar, volontärarbetar eller deltar i kulturella aktiviteter.¹³ Till exempel har de unga som varken arbetar eller studerar mindre förtroende för offentliga institutioner och deltar i mindre utsträckning än övriga unga i social och samhällelig verksamhet.

Vi behöver inte en politisk lösning, utan flera

Alla unga förtjänar rättvisa och lika möjligheter, men detta kräver långsiktigt arbete. EU och medlemsstaterna måste mobilisera politiska verktyg inom sina respektive kompetensområden för att hjälpa till att förbättra ungas framtidsutsikter.

I syfte att få den senare tidens återhämtning att växa till en varaktig och hållbar tillväxt har EU gjort insatser för att öka sysselsättningen, tillväxten och investeringarna. Åtgärderna inkluderar bl.a. hjälp till unga att hitta kvalitativa jobb. Ungdomsgarantin¹⁴, Europeiska socialfonden och investeringsplanen för Europa är bra grunder för EU och medlemsstaterna att bygga arbetet på.

¹² *OECD:s rapport In it together: why less inequality benefits all (maj 2015) (sammanfattning tillgänglig på svenska).*

¹³ Flash Eurobarometer undersökning nr 408, 2014.

¹⁴ Rådets rekommendation av den 22 april 2013 om att inrätta en ungdomsgaranti (EUT C 120, 26.4.2013, s. 1).

Det är viktigt att ha ett jobb, men det räcker inte alltid för att bli en del av samhället. Utbildning kan ge unga de färdigheter som behövs på arbetsmarknaden och hjälpa dem att överbrygga ojämlikheter, samtidigt som den främjar rörlighet inom olika samhällsskikt i positiv riktning. En akut utmaning för utbildningssystemen i EU är behovet att investera och modernisera så pass snabbt att man hinner ta till vara på den existerande potentialen.¹⁵ Även ungdomspolitik utanför klassrummet kan hjälpa unga att tillskansa sig den kombination av färdigheter som krävs både på och utanför arbetsmarknaden.

Unga ska ha möjlighet att växa upp i inkluderande samhällen präglade av mångfald, baserade på EU:s demokratiska värderingar, rättsstatsprincipen och grundläggande rättigheter. För att värna om tolerans, mångfald och ömsesidig respekt innehåller den europeiska säkerhetsagendan åtgärder som ska angripa roten till det extrema våldet och förhindra radikaliserings, bland annat genom att främja inkluderande och ungas deltagande i samhället.¹⁶ De terroristattacker som skett 2015, varav de första i Paris och Köpenhamn, har gjort dessa komplexa utmaningar än mer aktuella. I Parisdeklarationen från mars 2015 åtog sig EU:s utbildningsministrar och kommissionen att arbeta vidare för att bevara de europeiska värderingarna.

¹⁵ Gemensam rapport om utbildning 2020, COM(2015) 408.

¹⁶ COM(2015) 185.

3. EU:s och medlemsstaternas åtgärder 2013–2015¹⁷

3.1 EU-åtgärder för anställbarhet, inkludering och deltagande

Åtgärder inom alla EU:s politikområden

Ungdomssysselsättning och anställbarhet låg även 2013–2015 högst upp på EU-agendan.

För att förbättra utbildningsresultaten har medlemsstaterna genomfört åtgärder under den europeiska planeringsterminen, i syfte att minska andelen ungdomar med enbart grundskoleutbildning och uppmuntra fler att fortsätta till högre utbildning i enlighet med huvudmålen för Europa 2020. Medlemsstaternas åtgärder fick stöd av både strategiramen för det europeiska utbildningssamarbetet och Erasmus+. Sedan 2012, när rådet utfärdade en rekommendation om erkännandet av icke-formellt och informellt lärande, har medlemsstaterna stegvis infört olika sätt för unga att till fullo utnyttja sådana kompetenser som inte ingår i det formella utbildningssystemet.

EU och medlemsstaterna åtog sig att minska ungdomsarbetslösheten genom att underlätta övergången från utbildning till arbete. Ungdomsgarantin som introducerades 2013 är ett strukturellt ramverk med målet att erbjuda unga arbete, en lärlingsplats, en praktik eller fortsatt utbildning inom fyra månader efter det att de slutar skolan eller blir arbetslösa. Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga har minst 12,7 miljarder euro öronmärkta för att öka antalet unga som arbetar eller studerar. Mellan 2014 och 2020 kommer cirka 27 miljarder euro i finansiering från socialfonden att användas till utbildningsåtgärder. Unga kommer även att ha indirekt nytta av ungefär 11 miljarder euro från socialfonden som går till andra initiativ, t.ex. moderniserade arbetsförmedlingstjänster och stöd till egenföretagare. Målet med åtgärder inom sysselsättningsinitiativet för unga är att skapa samarbeten mellan olika institutioner och tjänster, och på så sätt hjälpa särskilt ungdomar som varken arbetar eller studerar.

¹⁷ I kommissionens arbetsdokument (SWD(2015)168) finns mer information om resultaten från den öppna samordningsmetoden inom ungdomsfrågor, http://ec.europa.eu/youth/policy/implementation/report_en.htm.

Sedan 2013 har europeiska alliansen för lärlingsutbildningar fått stöd från den privata sektorn, och rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram¹⁸ från 2014 har som syfte att främja inläring av hög kvalitet och rättvisa arbetsförhållanden. Kommissionen har gjort det enklare för unga arbetssökande att hitta information genom Eures-systemet om jobberbjudanden och har även lanserat tjänsten ”Ditt första Eures-jobb”, en hjälp för unga som söker jobb utomlands.

Utöver EU:s säkerhetsagenda och Parisdeklarationen åtog sig medlemsstaterna att öka insatserna för att bättre inkludera alla unga i samhället och uppmuntra dem att delta i ännu högre grad. Genom åtgärder som t.ex. den europeiska ungdomsveckan har kommissionen fått in det civila samhället i arbetet kring inkludering, medborgarskap och interkulturell dialog. Alla de här frågorna kommer att få ytterligare finansiering via Erasmus+. Insatserna kompletterar det arbete som utförs av det EU-finansierade nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN). Nätverket understryker den förebyggande roll som utbildning och inläring av kritiskt tänkande och demokratiska värden har i kampen mot radikaliserings. Här har kommissionen satsat mer på att uppmuntra unga att tänka kritiskt kring extremistiska budskap¹⁹ och trycka på den betydelse som Erasmus+ kan ha för att stötta mobilitet i utbildningssyfte och skapa samarbeten mellan olika parter. På lång sikt kan detta göra unga motståndskraftigare mot extremistiska åsikter²⁰.

Specifika ungdomspolitiska åtgärder

EU-samarbetet fokuserar på social delaktighet och ungdomars medbestämmande, inklusive möjligheten att utnyttja sina rättigheter och delta i politiken. Rådet har efterlyst en starkare ungdomspolitik för målen inom Europa 2020-strategin, och har bekräftat att man tänker bli bättre på att inkludera unga som varken arbetar eller studerar och främja ungt företagande.

¹⁸ EUT C 88, 27.3.2014, s. 1.

¹⁹ COM(2013) 941 *Att förhindra radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism: en skärpning av EU:s insatser.*

²⁰ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-prevent/index_en.htm

Ungdomsfrågor har varit en av EU-agendans huvudfrågor sedan 2013. En undersökning från kommissionen visade på hur viktigt ungdomsarbete är för unga i olika faser av livet²¹. Under det andra europeiska konventet om arbete inom ungdomsområdet 2015 identifierade man de mest akuta utmaningarna och begärde en europeisk agenda för ungdomsarbete²². En undersökning från kommissionen visade på hur viktigt ungdomsarbete är för unga i olika faser av livet. Under det andra europeiska konventet om arbete inom ungdomsområdet 2015 identifierade man de mest akuta utmaningarna och begärde en europeisk agenda för ungdomsarbete.

Eftersom unga inte längre deltar i samhället på traditionella sätt, har kommissionen tagit fram bevis²³ på att unga fortfarande vill delta aktivt, men att de kräver fler – och nya – kanaler för detta. Nu är utmaningen för Europas politiker att se hur man bäst svarar på detta behov. Rådets resolution om stimulering av ungdomars politiska deltagande i Europas demokratiska liv från 2015 ger en ram för att anta utmaningen.

Från politiska diskussioner till konkreta förändringar: Erasmus+

Under 2014 lanserade EU Erasmus+, ett program för allmän utbildning, yrkesutbildning, ungdom och idrott. Programmet har en budget på 14,7 miljarder euro fram till år 2020 och ska hjälpa fyra miljoner ungdomar och pedagoger att flytta i utbildningssyfte. Av budgeten är 10 % öronmärkt för ungdomsverksamhet, och detta har finansierat deltagande i ungdomsutbyten för 400 000 unga och i Europeisk volontärtjänst för 100 000 unga. Det är en ökning på 80 % av finansieringen i jämförelse med det tidigare programmet Aktiv Ungdom.

Erasmus+ länkar samman politik och program på ett bättre sätt. Det finansierar strategiska partnerskap mellan utbildningsleverantörer och stimulerar till samarbeten mellan branscherna. Ungdomspasset²⁴ har fortsatt att vara ett verktyg för att erkänna icke-formell och informell utbildning. Nationella ungdomsbyråer har levererat nästan 250 000 intyg sedan ungdomspasset infördes. För att ge ungdomspasset bättre effekt har rådet föreslagit att introducera det inom andra branscher och uppmuntra nationella verktyg för erkännande, inspirerade av ungdomspasset.

²¹ Undersökningen *Value of youth work in the EU* (2014), med rapporter från expertgrupper om den kreativa och innovativa potentialen hos unga och kvalitetsaspekter i ungdomsarbete.

²² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8491-2015-INIT/en/pdf>.

²³ Undersökningen *Youth participation in democratic life* (2013).

²⁴ Ungdomspasset är ett verktyg för erkännande av icke-formellt och informellt lärande inom ungdomsarbete. Det används för projekt finansierade av ungdomsbudgeten i Erasmus+. <https://www.youthpass.eu/sv/youthpass/>.

Bredare fokus

Kommissionen åtog sig att nå ut till unga på ett effektivare sätt, med hjälp av både nätverktyg och andra metoder, för att informera om de möjligheter som finns inom EU:s politik och olika program. Framför allt har kommissionen velat få in ungas åsikter och idéer. Europeiska ungdomsportalen hade 1,5 miljoner unika besökare 2014 och har därmed blivit en hörnsten i den här verksamheten. På portalen marknadsförs möjligheter att volontärarbeta inom EU, och via den kan man hitta information från Eures om jobberbjudanden och lärlingsplatser. Unga kunde 2015 lämna idéer till kommissionen genom ett idélabb under Europeiska ungdomsveckan. Aktiviteterna den veckan nådde 137 000 personer, och via sociala media nådde man ut till 1,2 miljoner unga.

Kommissionen ska fortsätta arbeta med utformningen och funktionaliteten hos Europeiska ungdomsportalen och andra webbplattformer. Den kommer att samarbeta ännu närmare med nätverk i direktkontakt med unga, till exempel Eurodesk-nätverket och dess 1 200 it-specialister.

3.2 Vad har medlemsstaterna gjort?

EU:s medlemsstater arbetar i allt större utsträckning med tvärgående ungdomspolitik och fokuserar framför allt på sysselsättning samt social och medborgerlig inkludering. Medlemsstaterna har genomfört flera åtgärder för att integrera unga på arbetsmarknaden, ofta som en del av aktiviteter inom ramarna för ungdomsgarantin och med stöd av finansiering från Europeiska socialfonden och sysselsättningsinitiativet för unga. Dessutom genomfördes under 2014 arton pilotprojekt i mindre skala med direktstöd från kommissionen. Alla medlemsstaterna har lämnat in genomförandeplaner för ungdomsgarantin. Framstegen utvärderas i samband med den europeiska planeringsterminen. De flesta medlemsstaterna har involverat ungdomsorganisationer, och två tredjedelar har inkluderat ungdomstjänster i de partnerskap som inrättats inom ramarna för ungdomsgarantin.

Som svar på oron för det växande utanförskapet bland unga har nästan alla medlemsstaterna genomfört åtgärder för att bättre inkludera unga som varken arbetar eller studerar. De flesta har åtagit sig att ge unga tillgång till tjänster av hög kvalitet, och 80 % av medlemsstaterna stöttade ungdomsarbete och ungdomscenter. Ungdomsarbetet har dock blivit lidande på grund av budgetnedskärningar över hela Europa²⁵, samtidigt som den växande andelen unga som riskerar fattigdom och socialt utanförskap gör att behovet av åtgärder är ännu större.

²⁵ Undersökningen *Value of youth work in the EU* (2014).

För att få unga att delta i samhället har 27 medlemsstater tagit fram verktyg för en dialog med de unga, 25 medlemsstater gav offentligt stöd till ungdomsorganisationer och två tredjedelar uppmuntrade till att använda verktyg på nätet och förbättrade möjligheterna att föra debatt. Även om medlemsstaterna har försökt att involvera unga inom hela det socioekonomiska spektrumet är deltagandet fortfarande lågt i vissa grupper, och politiker på alla nivåer behöver arbeta hårdare för att involvera de underrepresenterade grupperna.

4. Förvaltning och genomförande av samarbetsramen inom ungdomsområdet 2013–2015

Medlemsstaternas rapporter om genomförandet av samarbetsramen utgör en perfekt grund för det fortsatta samarbetet inom EU:s ungdomspolitik. Det har fört arbetet framåt inom de nationella ungdomsagendorna och inom branschöverskridande samarbeten i ungdomsfrågor, med stöd av relevant underlag och utbyten av erfarenheter.

För att genomföra samarbetsramen på ett effektivare sätt skulle kommissionen och medlemsstaterna kunna förbättra möjligheten att dela viktig information och annat underlag utanför ungdomsområdet. Samtidigt skulle detta kunna användas som grund för en mer resultatorienterad ungdomspolitik. Både kommissionen och medlemsstaterna bör stödja att ungdomsfrågor beaktas även på andra politikområden. På EU-nivå kan det ömsesidiga lärandet vara mångsidigt – till exempel kan man skapa fler möjligheter till ömsesidigt lärande anpassat till medlemsstaternas olika behov. Den strukturerade dialogen med unga behöver bli mer inkluderande.

Nedan följer en genomgång av våra huvudsakliga aktiviteter och verktyg.

EU:s samarbetsram sätter agendan

Samarbetsramen har fungerat som ledstjärna för de nationella ungdomsagendorna. Sedan 2010 har nästan alla medlemsstaterna bidragit med initiativ eller verktyg inom området. I två tredjedelar av länderna stärkte ramen de nationella prioriteringarna inom ungdomsfrågor, och i en tredjedel hade det en inverkan på lokal och regional nivå. I elva medlemsstater anpassades den nationella ungdomspolitiken med samarbetsramen.

Samarbetsramen uppmuntrade till branschöverskridande samarbeten. Nästan alla medlemsstater har en institutionaliserad mekanism för att säkerställa branschöverskridande tillvägagångssätt i ungdomspolitiken, t.ex. strukturer mellan olika departement och regelbundna möten mellan ministerierna.

Rådets första EU-arbetsplan för ungdomsfrågor (2014–2015) hade som syfte att uppmuntra till genomförande av samarbetsramen, och de flesta medlemsstaterna deltog i de aktiviteter som anordnades. Hela tjugotre medlemsstater tyckte att arbetsplanen lyckades uppnå sitt mål och återspeglade de nationella prioriteringarna, men vissa av länderna varnade för risken för överlappning eller att den nioåriga samarbetsramen skulle tillämpas på olika sätt.

Evidensbaserad politik för kvantitativ och kvalitativ utveckling

Situationen för unga i EU mäts regelbundet med hjälp av ett instrument med 41 indikatorer inom frågor som påverkar unga.²⁶ Medlemsstaterna använder sig av dessa indikatorer mer och mer, även om man ännu inte har tagit fram en systematisk, resultatnriktad ungdomspolitik.

Indikatorerna kommer, i kombination med ytterligare uppgifter från Eurostat, Eurofound och samarbete mellan kommissionen och Europarådet, framför allt genom analyser utförda av poolen med europeiska forskare på ungdomsområdet (PEYR), att hjälpa medlemsstaterna och kommissionen att upptäcka nya tendenser och anpassa prioriteringarna efter dessa.

Kommissionen och medlemsstaterna behöver dela de här erfarenheterna även bortom ungdomspolitikens ansvarsområden, tillsammans med andra som arbetar med unga. På EU-nivå ger den nya ungdomsbarometern²⁷ användarvänlig tillgång till uppgifter via nätet. Från och med 2016 ska en ny wiki för ungdomsfrågor ge uppdaterad information om nationell politik, lagstiftning och program inom ungdomspolitik. Wikin kompletteras genom en ny ram med indikatorer för att övervaka ungdomsgarantin, och de första uppgifterna förväntas bli tillgängliga i slutet av 2015.

²⁶ SEC(2011) 401.

²⁷ http://ec.europa.eu/youth/dashboard/index_en.htm.

Utbyte av erfarenheter genom ömsesidigt lärande

Medlemsstaterna har dragit nytta av varandras erfarenheter, framför allt genom expertgrupper. Under 2013–2015 diskuterade experter olika sätt att stötta ungdomars kreativa och innovativa potential, hur arbete med ungdomar kan bidra till att hantera de utmaningar som unga ställs inför under krisen och kvalitet i ungdomsarbetet. Resultaten ledde vidare till behandling i rådet och diskussioner i utbildnings- och ungdomsforumet.²⁸ Rapporten 2015 om kvalitet i ungdomsarbete²⁹ visade på rådets slutsatser om förstärkning av ungdomsarbete för att garantera sammanhållna samhällen³⁰, och detta skapade behov av ett referensverktyg och vägledning när det gäller kvalitet för nationella ungdomsarbetsorganisationer.

Medlemsstaterna har utbytt erfarenheter genom insatser ordnade gemensamt av kommissionen och Europarådet. Mindre grupper med olika medlemsstater ordnade erfarenhetsutbyten inom ämnen av allmänt intresse, till exempel lokalt ungdomsarbete.

För att få ut så mycket som möjligt av de olika insatserna för ömsesidigt lärande bör nästa arbetsplan även omfatta utveckling av en flexibel ram som underlättar tillgången till information och resultat från insatserna. Arbetsplanen bör uppmuntra till fortsatt arbete med resultaten och matcha parter med delade intressen.

Strukturerad dialog – för att nå ut effektivare och förankra dialogen i den politiska agendan

EU:s strukturerade dialoger mellan politiska beslutsfattare, unga och representanter för de unga anses av de flesta vara ett bra sätt att fånga upp ungas åsikter. Under den första artonmånadersperioden, fram till 2011, utformades de kommande EU-initiativen om ungdomsarbetslöshet. Den strukturerade dialogen handlade 2013–2015 om social delaktighet och ungas möjligheter att påverka, och rekommendationerna från dialogen har senare tagits upp i rådet.

²⁸ Rådets resolution om en EU-arbetsplan för ungdomsfrågor för 2014–2015, den 20 maj 2014.

²⁹ *Quality Youth Work - A common framework for the further development of youth work*, http://ec.europa.eu/youth/library/reports/quality-youth-work_en.pdf.

³⁰ Maj 2015.

Den strukturerade dialogen har utvecklats sedan 2013 och är nu bättre förankrad i agendan för ungdomspolitik. Antalet deltagare har växt till över det dubbla och ungefär 40 000 unga deltog i den senaste omgången, varav många deltog på större grupperns vägnar. Detta har även inspirerat till nationella dialoger, som nu börjar komma igång.

Men vi har fortfarande inte utnyttjat den strukturerade dialogens fulla potential – ännu har den inte nått ut till det stora antalet unga med färre möjligheter och en svagare politisk röst. Kommissionen uppmuntrar till att försöka nå en bredare publik genom finansiering från Erasmus+ som stöd till nationella åtgärder, samt ett webbaserat stöd som presenterades 2014. Nästa utmaning är att kontrollera hur resultaten från dialogen tas till vara i praktiken, både på EU-nivå och på nationell nivå. Med det politiska ansvaret i åtanke och för att motivera unga att fortsätta engagera sig bör, slutligen, politiska beslutfattare på alla nivåer ge bättre återkoppling till unga genom den europeiska ungdomsportalen och nationella arbetsgrupper. Resultaten av EU:s ungdomsrapport 2015 och den pågående havtidsöversynen av EU:s samarbetsram för ungdomsfrågor kan inspirera till ytterligare förbättringar av den strukturerade dialogen.

5. Kommande insatser för det europeiska samarbetet i ungdomsfrågor 2016–2018

Lika möjligheter till utbildning, arbete och deltagande i ett inkluderande samhälle

Utifrån EU:s politiska prioriteringar, medlemsstaternas rapporter om genomförandet av samarbetsramen samt de uppgifter och erfarenheter som man samlat på sig bör den kommande arbetsperioden för EU-samarbetet prioritera följande:

- Ökad social delaktighet för alla unga, med beaktande av de underliggande europeiska värdena.
- Fler unga som deltar aktivt i demokratin och samhällslivet i Europa.
- Enklare övergång för unga från ungdomsliv till vuxenliv, i synnerhet vad gäller integrationen på arbetsmarknaden.

Mot bakgrund av dessa prioriteringar och att medlemsstaternas och kommissionens verksamheter ska rikta sig till alla unga ska emellertid särskild vikt läggas vid följande grupper:

- Unga som riskerar att marginaliseras.
- Unga som varken arbetar eller studerar.
- Unga med migrantbakgrund, inklusive nyanlända migranter och unga flyktingar.

Kommissionen och medlemsstaterna kommer att genomföra åtgärder inom dessa områden, med hjälp av EU-arbetsplanen för ungdomsfrågor, de verktyg som anges i samarbetsramen och i samarbete med andra politikområden.

- social delaktighet och olika metoder för att nå ut till unga från olika bakgrunder, särskilt de med sämre förutsättningar, för att få dem att delta i sociala aktiviteter och visa samhällsengagemang,
- den kapacitet som finns i ungdomsarbete, ungdomsorganisationer och nätverk, för att på så vis främja inkludering genom att hjälpa unga att engagera sig, volontärarbeta och driva igenom positiva förändringar i samhället,
- erkännandet av kvalitativt ungdomsarbete, för att öka dess förmåga att nå ut och svara på spörande sociala, beteendemässiga och teknologiska förändringar,
- nya former av deltagande i demokratiska processer och tillgång till politiskt beslutsfattande genom både webbverktyg och andra kanaler,
- uppdaterade kompetensbehov, inklusive medborgarskap, mediekompetens och digital kompetens, kritiskt tänkande och interkulturell förståelse,
- ungas tillgång till grundläggande rättigheter och utövandet av lika rättigheter och interkulturell förståelse,

- volontärarbete, även genom EU-program som t.ex. Europeisk volontärtjänst eller det nya initiativet EU-frivilliga för humanitärt arbete, för att kombinera lärande med samhällsengagemang³¹, volontärarbete, även genom EU-program som t.ex. Europeisk volontärtjänst eller det nya initiativet EU-frivilliga för humanitärt arbete, för att kombinera lärande med samhällsengagemang.

Med dessa prioriteringar i åtanke bör EU:s strukturerade dialog med unga uppmuntra till att inkludera alla unga i toleranta och demokratiska samhällen som främjar mångfald. Nästa dialog behöver nå en mycket bredare skara unga, särskilt de som inte har engagerat sig i dialogen hittills. Detta kan bl.a. göras genom att använda lättsammare verktyg anpassade efter ungas behov och vanor.

Ungdomspolitikens roll i EU-agendan

Vi kan inte se på ungdomsfrågor som ett isolerat fenomen. Det är viktigt att samarbeta och samordna arbetet i enlighet med andra politikområden, t.ex. sysselsättning, utbildning, yrkesutbildning, hälsa och välbefinnande, kultur, digitala medier, hållbar utveckling, medborgarskap och idrott.

Ramverktygen kan utnyttjas just till den typen av samarbeten. EU-arbetsplanen ger kommissionen och medlemsstaterna tillfälle att ytterligare tillämpa och förfina de gränsöverskridande strukturerna och arbetsmetoderna. skapa fler och jämlika utbildnings- och sysselsättningsmöjligheter för alla unga och uppmuntra till ett aktivt medborgarskap, social delaktighet och solidaritet.

Det europeiska samarbetet på ungdomsområdet bör vara del av en större politisk agenda för unga. För att verkligen göra skillnad måste beslutsfattarna på EU-nivå och nationell nivå samarbeta med yrkesverksamma inom ungdomsfrågor, utbildningsleverantörer, pedagoger och företag. På så sätt kan man mobilisera resurser och möjligheterna att nå ut till en stor andel av EU:s unga. Beslutsfattarna bör satsa på att leverera innovativa lösningar för marginalisering, utanförskap och bristande deltagande, vilka alla är komplexa problem.

³¹ Trots att antalet volontärarbetare har fördubblats inom Europeisk volontärtjänst, är det fortfarande få som utför något volontärarbete över gränserna.

I slutändan handlar det om att vi måste anstränga oss mer. För att kunna erbjuda fler unga en verklig möjlighet att bli engagerade medlemmar av samhället, behöver vi en genomtänkt strategi som biter på den utmaning som vi har framför oss. Det kräver en konsekvent politisk agenda med stöd av Erasmus+, Ungdomsgarantin och bredare EU-finansieringsinstrument, t.ex. Europeiska socialfonden eller sysselsättningsinitiativet för unga. När så är möjligt ska åtgärderna backas upp av nationella och regionala resurser.
